

legitimována ani celá zahraniční akce, je-li k tomu povolán jen český a slovenský lid, směla by si v tom tím méně osobovat nějaké separátní stanovisko zahraniční odnož jedné československé strany. Po této stránce může nám tedy jít jen o obecnou linii našeho postupu ve vládě a ve Státní radě, a i ta se může dodržovat jen s výhradou, že nijak neváže stranu doma. A zase nejde vůbec o uplatňování zřetelů stranických, ale o aplikaci národních ideálů, jimž naše strana chtěla sloužit při řešení nových problémů. A tu tedy se odvažujeme tvrdit a míníme s hořejšími výhradami zastávat, že ani za předpokladu a při obecném uznání české a slovenské národní svébytnosti není důvodu, aby se ve společném státě Čechů a Slováků autonomistickým nebo dokonce federativním rozdělením vnitropolitický život zkomplikoval a aby demokratický proces legislativy, vlády a správy ztěžkopádněl, anebo aby se takovým rozdělením společný stát sám stal nutným a ustavičným zdrojem dalšího a pronikavějšího vývojového odlišení obou národů, které by nakonec i samu jednotu státu ohrozilo. Takové rozdělení, jehož se v minulosti domáhal slovenský nacionální radikalismus s výsledkem tak katastrofálním, mohlo by míti ospravedlnění jen v obavě, že národní svébytnost slovenská je za většinového vlivu českého neudržitelná. Tuto obavu však lze upokojiti dostatečnými zárukami i bez roztržení státu. Proti majorizování slovenského sebeurčení ve věcech personálních poskytně záruku potřebná míra místní, okresní a zemské samosprávy. Ta bude chrániti také slovenské sebeurčení hospodářské a může býti ještě doplněna zákonným ustanovením, že stát sám v dislokaci svého vlastního podnikání hospodářského a svého vlivu na podnikání soukromé musí se poměrně řídit celkovým pracovním, poplatním a kapitálovým příspěvkem zemských oblastí. Proti nebezpečí, že slovenský vývoj kulturní by byl křiven mocenskými rozhodování českých většin, bude zárukou potřebná míra autonomie ve věcech škol, věd a umění. Aby společné zákonodárství ani v jiných oborech nevnucovalo Slovensku životní formy a podmínky, přičítící se jeho národnímu založení a ustrojení, může být utvořena zvláštní instituce, rázu spíše kulturního než politického, která by kompetentně určovala, zda to nebo ono ustanovení v osnovaných zákonech mohlo by se dotýkati svébytného národního vědomí a svědomí tak, že by k jeho platnosti bylo zapotřebí většiny českých i většiny slovenských zástupců. Nad tuto míru však bude asi požadavek dvojího zákonodárství ve státě Čechů a Slováků, buďsi ve formě dvou sněmů, buďsi ve formě dvou kurií na sněmě společném, odmítán každým, kdo nechce, aby neúspěšná unifikace zákonů za prvních dvou desetiletí Československého státu byla teď korunována úspěšnou disjunkcí a pokračujícím odcizováním dvojího právního řádu.

*AÚD KSČ Praha. Fond 38, a. j. 505/163-175. Koncept. Rukopis. — „Cesta ke Květnu“, dok. 83, Praha 1965.*

**1944, október 18. Londýn. — Rezolúcia k zpráve delegácie Slovenskej národnej rady o pripravách, priebehu a vzniku Slovenského národného povstania, prijatá na mimoriadnej plenárnej schôdzi Štátnej rady.**

Štátna rada vypočula s veľkým záujmom zprávy, ktoré jej podali členovia delegácie SNR a zástupca I. československej armády bojujúcej na Slovensku o pripravách, vzniku a priebehu slovenského postania, vstupujúceho už do ôsmeho týždňa svojho trvania. V boji za oslobodenie Československej republiky a v jej

novom budovaní v národný štát Čechov, Slovákov a Podkarpatských Ukrajincov slovenské povstanie má podstatný význam. Pred celým svetom dokazuje, že Slováci odsudzujú a zavrhnú bratislavský režim, že bojujú proti nemu a proti jeho nemeckým ochrancom i so zbraňou v ruke — za oslobodenie svojej krajiny i celej ČSR. Štátna rada s vďačnosťou spomína hrdinské boje československej armády i partizánov na Slovensku, pozdravuje všetkých bojovníkov za slobodu a skláňa sa v úcte pred padlými obeťami týchto bojov.

Štátna rada súčasne dáva výraz svojmu presvedčeniu, že boje na Slovensku i boje našich vojsk na iných bojiskách a všetky bolestné obete nebudú márne a že z týchto bojov vyjde nová Československá republika ako opravdivá vlast všetkých Čechov, Slovákov a Podkarpatských Ukrajincov, ako ľudovodemokratická, sociálne spravodlivá republika, ktorá opierajúc sa o Sovietsky sväz a spolupracujúc so západnými a demokratickými veľmocami i s ostatnými spojeneckými národmi, zaistí svoje trvanie a zabezpečí svorné a spokojné spolužitie všetkých Čechov, Slovákov a Podkarpatských Ukrajincov.

*ANS Praha. Státní rada Londýn. II. (mimořádná) plenární schůze v 2. zasedání 4. období. Příloha k zápisnici. Strojopis, originál. — „Cesta ke Květnu“, dok. 84, Praha 1965.*

460

1944, október 18.<sup>1</sup> Bratislava. — Telegram čís. 1606 vyslanca Ludina Zahraničnému úradu v Berlíne s odpoveďou na Ribbentropove pokyny v záležitosti odtrhnutých slovenských území.

Citissime!  
Tajná ríšska vec!

K ďalekopisu čís. 1517 zo 17. októbra.<sup>2</sup>

1. Zajtra ráno upovedomím veliteľa spôsobom, ktorý nariadil pán ríšsky minister zahraničia. Predsa však s istotou predpokladám, že veliteľ i veliteľ bezpečnostnej polície a bezpečnostnej služby ríšskeho vodcu o politických otázkach aspoň priebežne upovedomujú. Ja nemám možnosť toto podávanie zprávk kontrolovať, alebo dokonca zamedziť. Preto možno hodnotiť ako výraz otvorenej spolupráce, že mi veliteľ vôbec podal také oznámenie, aké som hlásil 15. októbra. Považujem preto za rozumné nepostupovať v týchto súvislostiach stroho, ale opatrne a v snahe o spoluprácu, inak sa dosiahne prípadne len to, že veliteľ mi vôbec neoznámi, čo politicky hlásil.

2. Nejde o oznámenie veliteľa ad hoc, ale o oznámenie, ktoré bolo súčasťou dlhšieho rozhovoru s veliteľom v mojej pracovni. Hlásil som passus len pre prípad, že by sa ríšsky vodca skutočne chopil otázky nadhodenej veliteľom a predložil ju pánu ríšskemu ministrovi zahraničia.

3. O zásadných otázkach svojho politického postavenia som ešte nemal príležitosť hovoriť s veliteľom, to sa stane v najbližších dňoch.

4. Možnosť spätného dotazu som vtedy nemal, resp. musí byť zaň považovaný

<sup>1</sup> V dokumente je uvedený dátum 17. októbra. Porovnaním telegramov vymenených v tejto otázke je zrejme, že musí ísť o omyl a správny dátum je 18. 10. 1944, ako sme uviedli v regeste.

<sup>2</sup> Ide o Reinebeckov telegram s Ribbentropovými pokynmi — viď dokument čís. 451 zo 17. 10. 1944.